

judicandæ sunt. Lex igitur hæc, cum cordibus, i. e. animæ, cujus cor præcipua sedes censetur, inscripta sit, conscientia in eadem sedeat, & cogitationes ex eadem oriantur, quis adeo vacors & insanus esset, qui animam mortalem esse affirmare ausit, præcipue si consideraverit, ejusmodi operationes etiam post corporis interitum manentes & durantes nulli corpori intereunti, adscribi posse, sed recte attribui animæ in æternum viventis, & manenti, cui bonæ & piæ opera sua bona gaudium perpetuum, malæ verò & perversæ opera sua mala tristitiam, dolorem, & confusionem æternam allatura esse novimus. II. Ani-

II. Animæ
incorrupti-
bilis cor-
poris cor-
ruptibilitati
opposita.

ma immortalitatem liquidò demonstrat ipsius incorruptibilitas corporis corruptibilitati opposita, quod cum compositum sit necessariò etiam intereat necesse est, quia omne compositum ex materia, & forma consistens corruptibilitati, interitui, & mortis obnoxium est, ac corruptum, & dissolutum ad interitum & finem abit. Forma autem, & substantia per se subsistens, & spiritualis, (qualis est anima intellectu suo absque organo corporis operationes suas exercens, & immortalia meditans, atque contemplans) nec per se nec per accidens morte corrumpi, dissolvi, & destrui potest. Non per se, quia res ex materia & forma composita per se corrumpi dicuntur, in animam vero ex partibus nullis compositam talis corruptio cadere non potest. Nec per accidens, quia generatum per accidens etiam corruptionem per accidens admittit, & anima è contrario per accidens non generatur. Hoc *ἡ ἀσώτως* animæ fundamentum ejusdem immortalitatis solidè asseritur.

III. Tria quoque actionum genera, quæ nulli corpori accepta ferri possunt, ipsam immortalem esse demonstrant. Prima est Cognitio veri, operatio animæ adeo subtilis, perspicax, & sagax, ut potentissima sua indagacione etiam res æternas, & immateriales pericrutetur, & peruestiget. Unde æternas, & immateriales res cognoscens etiam æterna, & immaterialis, ac per consequens immortalis habetur, ob proportionem, quam cognoscens, & cognitum inter se habere debent. Altera est Actio Boni, quæ homo naturaliter virtuti studet, & virtutis amor deditus ad bene, & honeste vivendum prono animo fertur. Quod honeste vivendo, unicuique suum tribuendo, & neminem lædendo cum consequutus est, summâ læticia exultat, & de quietâ & tranquilla vita sibi gratulatur. Sin vero contrarium faciendo malum sibi acceperit, ac conscientia suæ tranquillitatem turbaverit, horrore concutitur, & conscientia stimulis exagitur. Unde autem lætitiâ & horrorem illum proficisci dicemus, nisi à cognitione immortalitatis nostræ, qua animam nostram præditam esse novimus, in altera vita aut bonè, aut malè se habituram, prout in hac vitâ bonè, aut malè se gesserit. Tertia Actio Appetitus summi boni, & summæ felicitatis, cujus possessionem tanto ardore & vehementia anhelare homo solet, ut etiam nullo bono caduca ipsi fordeant, atque id propter omnia caduca ipsi fordeant, ex animâ immortalitatis desiderio flagrans ortum quoque suum habet, eique

3. Actio
Appetitus.

ideo immortalitatis testimonium luculentissimum perhibet. IV. Essentia animæ hominum & Angelorum magna similitudine convenit, & iisdem operationibus fungi dicitur, dum homines æquè ac Angeli intelligentiâ & voluntate præditi intelligendo & volendo operantur, unde & Angelis nos similes in altera vita futuros *Sacer Codex* testatur. Cum igitur Angeli Spiritus sint essentiales, & immortales, nullum dubium est, quin & animæ nostræ essentiales, & immortales revera existant. V. Pietas & Religio, quæ salutem animæ concernunt, & totum genus humanum occupatissimum tenent, siue ex verò fonte proficiantur, siue etiam nequitia hominum profligatæ, ut velum, obtendantur, aut etiam plane ad idololatriam trahantur, aliquid inesse homini testantur, quod immortalitatis sensu tactum, beatitudinis, & felicitatis æternæ participari gestiat. Non autem corpus, cujus mortalitatem quotidiana funera loquuntur, & extra omnem dubitationis aleam ponunt, sed animam in illis salutem ejus concernentibus operosissimam esse nemo est, qui inficias ire vel ausit, vel possit. Hujus autem immortalitate sublata earundem rerum cura supervacanea omninò, & plane non necessaria foret, quippe quæ inutiles, ac nullius commodi futuræ indignæ essent, de quibus homines tantâ sollicitudine & anxietate laborarent. Sed Numinis metus & reverentia, quæ nec ipsi *Athei* ex cordibus suis erunt, & depellere possunt, licet aliud ore & vita profiteantur, eundem mortaliū pectoribus insita sunt, & eos impellunt, ut Pietate, & Religione, vel veris vel fictis, salutis immortalis suæ animæ consuluri vel verum *Dei* cultum sequantur, vel fictorum Numinum reverentiâ felicitatis æternæ compotes fieri studeant, hoc non facturi, si nullo immortalitatis, & æternitatis sensu tangerentur, aut animam cum corpore communi interitu evanescere crederent. VI. Animæ nostræ operationes quo ab externis objectis, & sensibus, eorum perceptione occupatis, remotiores sunt, cōfeliciores & aptiores ad Divinarum rerum meditationes & speculationes existunt, adeo ut sensibus omnibus exterioribus clausis anima quasi extra corpus posita longè felicius & facilius sanctissimis illis cogitationibus vacare queat. Etenim cogitationes de *Deo*, & rebus Divinis susceptæ, & preces, quibus *Deum* alloquuntur in conspectum ejus prodire cupimus, purissimæ esse debent, & non mixtæ cogitationibus terram & terrena sapientibus, quibus animus noster adeo turbatur, ut ea contentione, humilitate & submissione, qua debet, *Deo* suas petitiones, querelas, & anxietates non proponat. Preces enim, ad quas animum non attendimus, ut vulgo potius ex consuetudine quàm animo attento fieri solet, non sunt preces, sed potius ludibria, quibus illudimus *Majestati Divine*, quæ intima cordis nostri penetralia inspicies vehementer nobis irascitur, tantum abest, ut preces nostras exaudiat. Interna autem & vera Divinarum rerum contemplatio peracta ab anima corporeos sensus plane excludente, & exterminante *ἡ εὐσταθὲς* est illis hominibus suspecta, qui

IV. Essentia
animæ ho-
minum &
Angelo-
rum.

V. Pietas &
Religio.

VI. Anima
sensuum
operatione
libera.

Cogitatio-
nes de Deo.

Preces.

qui more suo in Divinis ludentes historica Religione sua ad Deum se perventuros arbitrantur, & sufficere omnino autumant, si ea, quæ in *Sacris Literis* traduntur, vera esse sciant, & credant. Mortificatio Veteris, & vivificatio Novi hominis, regeneratio, voluntatis malæ in bonam mutatio, pietatis studium & praxis, ac ratio Christianè vivendi alto silentio prætereunt, & in exilium ejiciuntur. Pecuniæ summa intentione, & vehementissimo fervore inhiando, honores venando, proximum omni injuriarum, & contumeliarum genere exagitando, & in corporis voluptatibus porcorum instar se volutando multum negotii animæ suæ miseræ facessunt mortales hodierni, omni sollicitudine, anxietate, labore, & sudore in hanc unam curam intentissimi, ac proinde ingruentibus, & obruentibus hoc sæculum supplicis & pœnis horrendis multati, & adhuc multandi. Sic abutimur animæ nobilissima hac operatione, quam tamen satius esset ut Divinarum rerum studio, & Christianæ praxi impenderemus, hunc fructum, si fecerimus, inde collecturi, qui animam nostram immortalem ex æternæ mortis tenebris creptam Christo *Servatori* resituet, & in æternam, ac immortalem felicitatem & beatitudinem reducet.

VII. Ani-
mæ mor-
talis honi-
nes infeli-
cissimos
redderet.

VII. Si animæ mortalitati subjecitæ, & corruptioni corporali obnoxia una cum corpore suo intereundum, & moriendum esset, utique homines miserissimi essent, nec ulla creatura ipsis miserior reperiretur. Imò ipsinequam, & profligatæ ac perditæ vitæ homines cum honestis & virtute præditi in eodem gradu ponerentur, & pari passu ambulando, imò hi istis longe infeliciores forent.

Ethnico-
rum testi-
monia.

Tandem cum Ethnici animæ immortalitatem quoque agnoverint, eorum testimonia præcedentibus argumentis subungere operæ pretium erit. *Ægyptii* immortalitatem hanc statuerunt teste *Herodoto* lib. 2. *Druides* item & *Galli* veteres, ut ex *Cæsare* lib. 6. *Comment. & Valerio Maximo* lib. 2. cap. 2. liquet. Hos sequuti sunt *Græci* & *Romani*, ut *Cicero* de amicitia refert. Præterea *Hessem Indæorum*, *Perse*, *Macædones*, *Brachmani Indorum*, *Thracæ*, *Arabes*, *Gothi*, *Arcades*, *Americani*, ejusdem quoque assertores fuisse. *Ioseph* lib. 2. de bello *Indæorum* cap. 7. *Xenophon* lib. 8. *Gripæd*. *Cicero* de senectute. *Agathias* lib. 2. *Sirabo* lib. 15. *Geogr.* *Porphyrius* lib. 4. de abstinentia. *Herodotus* lib. 5. *Avicenna* 5. part. natur. *Olaus Magnus* lib. 1. hist. *Gotth.* c. 13. *Navigaciones Indice*. Præstantissimi quoque *Philosophi* eam docuerunt. *Pherecides*, ejusque discipulus *Pythagoras*, *Trismegistus*, *Homerus*, *Euripides*, *Pindarus*, *Hesiodus*, *Diogenes*, *Thucydides*, *Thales Milesius*, *Zoroaster*, *Anaxagoras*, *Aratus*, *Plato*, *Plotinus*, *Porphyrius*, *Proclus*, *Theophrastus*, *Simplicius*, *Cicero*, *Seneca*, *Plinius*, *Ovidius*, & alii, quos longâ serie refert *Nicolaus Fabentinus* lib. 2. de immortal. animæ. *Galenus* in hac quæstione variis & sibi non constans modo *Platonem* animæ immortalitatem statuentem exagitat, modo animam esse substantiam, quæ per se moveri queat, dicit, modo an sit qualitas aut temperamentum, an vero substantia, dubitat. Unde recte & merito quis de ipso dixerit: *ἢ ἂν γνοίης ποτέ τι μετέμειναι*. Quantum ad *Ari-*

Gentium.

Philoso-
phorum.

Galen.

Aristotelis.

stotelem, qui *Philosophorum* attinet, de anima plerumque quandoque hallucinatus esset hominis divinum appellat. 2. de generat. animal. cap. 3. scribit, quo minus dissolutio perites maneat, id quod de verum est. 12. *Metaph.* cap. 1. 13. lib. 3. de anima cap. 4. ait obistere, quo minus aliqui separabiles. 3. de anima cap. 1. cit, Intellectum qui speculatur dam genus animæ, & quidem tante distinctum, quod perinde ab eo, quod occidit, se jungit. 8. Veram perfectamque futurum moralium actione, se platione consistere multis arguemque mentem humanam *ἡ ἀσώτως*, sicut *Plato* & *Pythagoras* vocat, ac duas hominis vitas, dum compositum vivit, & dum mentem duntaxat statuit operationes hominis duplices *ἡ ἀσώτως* scilicet, i. e. humanas, positum; & *ἡ ἀσώτως* tantum. Contrâ Intellectum consistere non posse ait 1. de anima minem absque phantasmatis cap. lib. 3. cap. 8. Aliquando inter ortum est: lib. 1. de celo cap. 1. gumenta *Aristotelis* animam non resellerunt *Zanchius* lib. 2. cap. tres *Corinthios* tractat. de am. artic. 2.

Seriem hanc argumentorum *creta Conciliorum Veteris Ecclesiæ* in eadem Ecclesiâ vixerunt, immortalitate sententiam unprobarunt, *Disputationes Scholæ* periorum, ac hujus sæculi *Ecclesiæ* sententiæ concordia approbati.

In tantâ sententiæ hujus inventi tamen sunt nonnulli, ideò eam oppugnare ausi sunt *curvi*, & ex *Christianis* nonnulli, talitatem negantes eandem runt. De *Epicureis* mirum non vulgare, *Ede*, *bibe*, *lude*, *post* Ceteri maleferiati, homines digni responsonem suam in alio *Salomo*, qui aliâs immortalitatem *Ecclesiæ* 3. v. 19. & segg. hor dem conditionem esse ait, unde animam more bestiarum inter hic sub impij immortalitatem sum locutum esse opinantur. textus tamen colligi non potest de animalis hominis interitu, & loquitur, quod profectò mortuum sortitur, ut ex eo in cinerale illud corpus resurgat. (F)